

Õiguskantsler

Riigikogu Kantselei
riigikogu@riigikogu.ee

Teie nr

Meie 08.03.2024 nr 18-2/230780/2401466

Majanduskomisjon
majanduskomisjon@riigikogu.ee

Arvamus seaduseelnõu 384 SE kohta

Lugupeetud Priit Lomp

Riigikogu menetluses on [konkurentsiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 384 SE](#), millega võetakse Eesti õigusesse üle ECN+ direktiiv.

Arvestades, et eelnõu toob Eesti õiguskorda põhimõttelised muudatused, pean oluliseks juhtida lühidalt tähelepanu järgmisele:

1. [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) § 22 lg 3 järgi ei tohi kedagi sundida tunnistama iseenda või oma lähedaste vastu. Sellele põhiseaduse nõudele juhtisin tähelepanu ka varem [Justiitsministeeriumile edastatud seisukohas](#).

Praegune eelnõu sõnastus (eelnõu § 78²⁵ lg 3) vastab põhiseaduse mõttele ja sättele paremini, kui eelnõu varasemad versioonid. Juhin siiski tähelepanu, et maksumenetluses, mida viiakse läbi maksukorralduse seaduse alusel, on mittesüstamise privileegile tuginemise osas väljakujunenud selge haldus- ja kohtupraktika. Konkurentsijärelevamenetluses võiks selle õiguse praktiline rakendamine toimuda maksumenetluse eeskujul (vt [maksukorralduse seaduse](#) (MKS) § 64).

2. Praegune eelnõu versioon näeb ette, et keelatud teo toimepanemise eest rahatrahvi määrab Konkurentsiameti taotlusel halduskohus.

Leian, et kohtu poolt trahvi määramise õiguse eelnõusse lisamine kinnitab veelkord, et ECN+ direktiiv oleks kõige sobivam Eesti õiguskorda üle võtta väärtemenetlusena – maakohtu poolt trahvi määramine ei ole Eesti õiguskorras uudne ([väärtemenetluse seadustik](#) § 107, § 111). Küll on praeguse õiguskorra loogikaga (eelkõige [halduskohtumenetluse seadustiku](#) § 2 lg 1) kokkusobimatu, et halduskohtule antakse trahvi määramise õigus sisulises konkurentsioiguse küsimuses ning tegemata kohtumenetlusesse erisusi, mis võimaldaks halduskohtul konkurentsijärelevales käituda sarnaselt maakohtuga väärtemenetluses.

Võimude lahususe ja tasakaalustatuse põhimõte (PS § 4) tagab, et õigusriigis on võimutäius jaotunud eri võimuharude vahel. Planeeritav muudatus aga asendab kohtu kontrollifunktsiooni täitevvõimu otsustusfunktsiooniga ilma, et selleks oleks esitatud kaalukaid argumente (vrld ka

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Tallinna Halduskohtu esimehe [19.12.2023 arvamus rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmise ja sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 332 SE kohta](#)).

Selle põhimõttelise muudatuse vajalikkust on eelnõu seletuskirjas põhjendatud väga napilt. Palun Riigikogul see küsimus ja võimalikud alternatiivid veelkord asjassepuutuvate osapooltega (eelkõige halduskohtud ja Riigikohus) läbi arutada.

Alternatiivide kaalumisel tasub arvesse võtta, et põhiõiguste kaitse vaates ei ole oluline, kas konkurentsijärelevamenetlusega seotud trahvi määramist arutatakse haldus- või maakohtus, vaid see, et põhiõigusi kaitsev menetluslik regulatsioon oleks tiheduselt ja tagatiste poolest samaväärne vääriteomenetlusega. Praeguses eelnõus see nii ei ole.

Kokkuvõttes palun uuesti kaaluda direktiivi sätete ülevõtmist vääriteomenetluse regulatsiooni abil.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Karolin Soo 693 8410
Karolin.Soo@oiguskantsler.ee

Ivika Nõukas 693 4819
Ivika.Nõukas@oiguskantsler.ee